

Muistio Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.:n puoluerahoituksen tarkastamisesta ajalta 1.1. – 31.12.2023

Yleistä

Valtiontalouden tarkastusvirasto on puoluelain (10/1969) 9 e §:n 1 momenttiin perustuen tehnyt puoluerahoitusta koskevan tarkastuksen ennen vuotta 2023 rekisteröityihin puolueisiin ja eräisiin niiden piirijärjestöihin sekä lähiyhteisöihin. Eduskuntapuolueiden osalta tarkastus kohdistui ajanjaksoon 1.1. – 31.12.2023.

Tarkastuskohdekohtaiset havainnot annetaan muistiona kullekin 36 tarkastuskohteelle sekä asianomaiselle puolueelle. Kaikista muistioista koostettava kertomus annetaan vuonna 2025 eduskunnalle.

Tarkastuksen ovat suorittaneet johtava tilintarkastaja Johanna Kormu, johtava tilintarkastaja Pontus Londen, tarkastaja Elina Nordström, ylitarkastaja Hanna Surakka, johtava tilintarkastaja Minna Tyrväinen ja ylitarkastaja Malviina Vahtera. Tarkastusta on valvonut valvontapäällikkö Jonna Carlson.

Tarkastuskohteille on ilmoitettu tarkastuksesta 29.5.2024. Puolue on toimittanut pyydetyn ennakkomateriaalin, ja tarkastus toteutettiin Helsingissä 17.9.2024. Tarkastukseen osallistuivat Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.:stä hallintopäällikkö Miikka Lönnqvist ja pääkirjanpitäjä Eija Velho.

Valtiontalouden tarkastusvirastolle toimitetut tilinpäätöstiedot

Puolueiden tuli toimittaa Valtiontalouden tarkastusvirastolle omat tilinpäätöstietonsa: tilinpäätös, toimintakertomus, tilintarkastuskertomus, erittely vaalikampanjan kuluista ja rahoituksesta, yhteenveto ajantasaisista ilmoituksista sekä puoluetukea koskeva tilitys valtionavustuksen käytöstä. Lisäksi puolueiden tuli toimittaa tarkastusvirastolle puoluetukipäätöksissä mainittujen piirijärjestöjen ja naisjärjestön sekä lähiyhteisöjen tilinpäätöstiedot.

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p. on toimittanut vuodelta 2023 puolueen ja puoluetukipäätöksessä tarkoitettujen yhdistysten tilinpäätöstiedot puoluerahoitusvalvonnan järjestelmään.

Puoluetukea saavan puolueen ja avustuspäätöksessä tarkoitetun muun yhdistyksen tilintarkastajan on puoluelain 9 c §:n mukaan lausuttava tilintarkastuskertomuksessaan tilintarkastuslaissa säädetyn lisäksi 1) onko valtionavustuksen käytössä ja käyttöä koskevassa raportoinnissa noudatettu puoluelain säännöksiä ja avustuspäätöksen ehtoja; 2) onko noudatettu puoluelain säännöksiä tuesta ja tukea koskevista rajoituksista sekä vaalikampanjan kulujen ja rahoituksen ilmoittamisesta.

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.:n tilintarkastuskertomukseen vuodelta 2023 sisältyy puoluelain 9 c §:n edellyttämä lausuma.

Tiedot on toimitettu puoluelain mukaisesti.

Kirjanpidon menettelyt puolerahoituksen näkökulmasta

Tarkastuksen perusteella ei ilmennyt olennaista raportoitavaa puolueen kirjanpidon menettelyistä puolerahoituksen näkökulmasta.

Puolerahoitusta koskevat ajantasaiset ilmoitukset ja tukirajoitusten noudattaminen

Puoluelain 8 c §:n mukaan puolueen, puolueyhdistyksen ja puolueen lähiyhteisön saaman tuen määrästä ja sen antajasta ilmoitetaan Valtiontalouden tarkastusvirastolle, jos yksittäisen tuen tai useista samalta tukijalta saaduista suorituksista koostuvan tuen arvo on vähintään 1 500 euroa kalenterivuodessa (ajantasainen ilmoitus).

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p. oli tehnyt ajantasaisia ilmoituksia vuodelta 2023 yhteensä 88 908,87 euron määrästä. Tarkastuksessa ei todettu muita tukia, joita olisi tullut ilmoittaa.

Puoluelain mukaisen valtionavustuksen käyttöä ja siirtämistä koskevat menettelyt

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p. on raportoinut tarkastusvirastolle toimittamassaan vuoden 2023 valtionavustustilityksessään puoluelain 9 §:n mukaisen valtionavustuksen eli puoluetuen käytöstä ja siirtämisestä.

Puolue on vuonna 2023 saanut puoluetukea yhteensä 7 483 350,19 euroa. Puolue on tilityksensä mukaan siirtänyt puoluetukea piirijärjestöille 1 291 489,64 euroa (17,3 %) ja naisjärjestölle 374 167,51 euroa (5 %) sekä muille tahoille (Sosialidemokraattiset Opiskelijat, Kustannus Oy Demokraatti, Arbetarförbundet Ab, Osk Kansan Valta) yhteensä 945 000 euroa.

Puolueella ei ole omaa rekisteröityä naisjärjestöä. Puolueen naistoimintaan tarkoitettu valtionavustus näkyy puolueen valtionavustustilityksissä naisjärjestöille siirrettyinä valtionavustuksena, jota seurataan puolueen kirjanpidossa omana kustannuspaikkana.

Tarkastuksen aikana puolue korjasi valtionavustustilitystään vuodelta 2023.

Tarkastus kohdistui myös kustannusyhtiö Kustannus Oy Demokraatille siirretyn valtionavustuksen käytön valvontaan. Puoluetuen siirtämistä koskevassa sopimuksessa todetaan, että sopijaosapuolet sitoutuvat käyttämään valtionavustusta vain valtionavustuspäätöksen mukaiseen käyttötarkoitukseen. Tarkastuksessa saadun selvityksen mukaan valvontaa on toteutettu käytännössä mm. säännöllisillä katsauksilla lehden toimintaan. Kustannus Oy Demokraatti on toimittanut tilinpäätöksen ja tilintarkastuskertomuksen puolueelle. Valtionavustus käytetään pääasiassa henkilöstökuluihin, eikä osinkoa jaeta. Tarkastuksessa ei tullut ilmi valtionavustuspäätöksen vastaista käyttöä.

Puolue on tehnyt puoluetuen siirtämisestä valtionavustuslain 7 §:n mukaisesti sopimukset piirijärjestöjensä ja niiden muiden tahojen kanssa, joille se on siirtänyt valtionavustusta. Sopimukset on tehty ajalle 1.5.2023-30.4.2027. Tarkastusvirasto on suositellut sopimusten tekemistä vuosittain, jotta niiden sisältämä tieto olisi ajantasaista.

Valtionavustuspäätökseen on kirjattu vuodesta 2023 alkaen, että valtionavustusta saavan tahon tulee varmistua, että mitään varoja tai taloudellisia resursseja ei mene suoraan eikä välillisesti pakoteluettelossa lueteltujen tahojen saataville tai hyödynnettäväksi. Tarkastusvirasto tiedusteli kaikilta puolueilta selvitystä siitä, miten ne ovat varmistuneet puoluetukeen lisättyjen ehtojen noudattamisesta.

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p. toi esiin, että puolue tekee taloudellista yhteistyötä hyvämaineisiksi tunnettujen toimijoiden kanssa ja pyrkii myös mahdollisuuksien mukaan käyttämään palveluhankinnoissa vain kotimaisia toimijoita. Uusien yhteistyökumppaneiden taustoja tarkastetaan eri julkisista rekistereistä.

Tarkastusvirasto muistuttaa, että vastuu sopimuskumppaneita, alihankkijoita, siirron saajia, yhteistyökumppaneita ja edunsaajia koskevien pakotteiden selvittämisestä ja oikeellisuudesta on avustuksen saajalla. Toimittajan vakuutus ja valtionavustuksissa siirron saajan vakuutus eivät poista hankinnoissa avustuksen saajan vastuuta, vaan avustuksen saajan on tarvittaessa pyydettävä lisäselvitystä asian varmistamiseksi. Valtionavustusta saavien tahojen on suositeltavaa arvioida niiden pakotteiden noudattamiseen liittyviä menettelyjä ja tarvittaessa tarkentaa toimenpiteitä, jotta niiden on mahdollista osoittaa luotettavasti noudattavansa valtionavustuspäätöksen (Valtioneuvoston päätös puoluelain 9 §:n mukaisen valtionavustuksen myöntämisestä puolueille) liitteen 2 avustusehtojen kohtaa 2.3.

Vaalikampanjan kulujen ja rahoituksen erittely

Tarkastuksessa todettiin, että puolueen eduskuntavaalikampanjan kulujen ja rahoituksen erittelystä puuttui yrityksen antama tuki 2 550,00 euroa, jonka puolue lisäsi erittelyyn tarkastuksen aikana. Lisäksi todettiin toinen vaalikampanja-aikana saatu ja ajantasaisella ilmoituksella ilmoitettu tuki, jota ei ollut sisällytetty vaalikampanjan rahoituksen erittelyyn. Tarkastuksessa saadun tiedon mukaan kyseessä ei ollut vaaleihin saatu ja käytetty tuki.

Tarkastuksessa ei tullut esiin muuta olennaista huomautettavaa.

Hanna Surakka
Ylitarkastaja

JAKELU Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.